

A MÍTOSZOK ÉS A MONDÁK VILÁGA

24. A mese édestestvére a **monda**.

Alapja rendszerint **megettörtént** esemény.

A történet egyes részeit a nép képzelete **csodás, mesebeli** elemekkel bővíti, kiegészíti.

25. Zeusz, Prométheusz, Héraklész (Herkules)

26. Daidalosz, Ikarosz

27. a) *A Föld teremtésének mondája*, b) *Lehel kürtje*

28. a) Hunor s Magyar, b) a magyarok ősatyjának (Ménrót királynak) a felesége volt, c) *Rege a csodaszarvasról* (Arany János), d) ünöt, nőstény szarvast jelentett, e) Enéh maga az üldözött csodaszarvas volt

29. a) – B, b) – A, c) – D, d) – C

MOLNÁR FERENC: A PÁL UTCAI FIÚK, MÓRICZ ZSIGMOND: HÉT KRAJCÁR

30. pl. szórakozása, élete, regény, kel életre, csapatba, védik meg, támadása ellen, teljesítése, részt vegyen, győzelemhez, megküzdeni

31. Ernő

32. a)

33. c)

34. a) **Kakukktojás: Áts Feri**

Nem illik a többi közé, mert a vörösingésekhez tartozik. A többi mind Pál utcai fiú.

b) **Kakukktojás: Geréb**

Nem illik a többi közé, mert egyedül ő volt áruló.

35. c)

36. b)

37. b)

38. *Jól rendelték azt az istenek, hogy a szegény ember is tudjon kacagni. Nemcsak sírás-rívás hallik a putriban, hanem szívből jövő kacagás is elég. Sőt, az is igaz, hogy a szegény ember sokszor nevet, mikor inkább volna oka sírni.*

Móricz Zsigmond: *Hét krajcár*

39. A feszültség forrása: az idegességet az anya takarja fia előtt, végigjártassa a vidám, játékos pénzkeresést.

Akkor fordul tragikusra, amikor kiderül, hogy hiába "van együtt a pénz", mert lámpaalaj sincs – sötétben nem lehet mosni. Az anyát – aki súlyos beteg volt – a nevetéstől öldöklő fuldoklás fogta el, s vért köhögött.

40. c), a)

41. A cselekmény a koldus megjelenésével érkezik a tetőpontra: a koldus adja a hetedik krajcárt, de tapintattal nem az anyának, hanem a fiúnak.

AZ ALLEGORIKUS MESÉK, NÉPDAL, NÉPBALLADA

42. pl. A gólya "zsirosabb" falatot ígérve becsalja a farkast a faluba. Ott az emberek jól eldöngetik. Tanulság: Így jár, aki a jótettet gonoszszággal viszonozza.

43. a) Móra Ferenc, a többi író allegorikus mesét írt, b) *Pókainé*, a másik két ballada népballada, c) *Zöld erdőben terem a mérges kígyó* (népdal), a többi allegorikus mese

44. c)

45. róka – *ravasz, képmutató*; oroszlán – *erős, uralkodó*; hangya – *szorgalmas*; méh – *szorgalmas*; nyúl – *gyáva, féltős*; farkas – *gonosz, kegyetlen*; kígyó – *hamis, hálátlan*; szamár – *buta*; galamb – *szelíd*; bagoly – *bölcs*

46. **Helyes állítások az A feladatban:** a), b), d)

Helyes állítások a B feladatban: a), c), e)

47. b, c)

48. két négyzótagos ütem: ősi nyolcas

ARANY JÁNOS: TOLDI

49. c)

50. c)

51. b)

52. b)

53. b)

54.

Szereplő:	Segítője:	Gátlója:
Miklós	Bence, Toldiné, a király, a cselédség	György és katonái
György	vitézai	Bence, a király
a cseh bajnok	-	Miklós
a gyászoló özvegy	Miklós	a cseh bajnok

55. **A helyes sorrend:** 5, 3, 1, 2, 4

pl. Végül a félelmetes cseh vitéz legyőzésével elnyerte a király kegyét, és vitéz lovag vált belőle.

56. b)

57. a) Toldi Miklós mondta Györgynek, b) Bence mondta Miklósnak a nádasban, c) az özvegy mondta a temetőben Miklósnak

58. a) Miklós a cseh bajnoknak, mikor az életéért könyörgött, b) a király Miklósnak a cseh bajnok legyőzése után, c) Toldiné Miklósnak a király jelenlétében

59. a)

(Megjegyzés: A hagyományos felfogás szerint felező tizenkettes, ill. 4-ütemű tizenkettes; az újabb kutatások ezt már vitatják.)